

LATVIJAS
UNIVERSITĀTE

Dalībnieka informācijas lapa

Pētījumu “*Latvijas ģimenes paaudzēs*” programmas “*Generations and Gender Programme*” ietvaros īsteno Valsts kanceleja ESF Plus līdzfinansētā projekta Nr. 4.3.6.9/2/24/I/001 ietvaros. Pētījuma **mērķis** ir palīdzēt izprast, kas ietekmē mūsdienu ģimenes dzīvi, jaunu ģimeņu veidošanos un ģimenes plānošanu, un kādas ir attiecības starp paaudzēm un lomu sadalījums ģimenēs.

Mēs aicinām Jūs piedalīties šajā pētījumā un tālāk sniegt papildu informāciju. Lūdzu, uzmanīgi to izlasiet un neskaidrību gadījumā vai ja vēlaties saņemt plašāku informāciju, uzdodiet mums jautājumus. Liels paldies!

Kas veic pētījumu?

Datu ieguvu un analīzi īsteno Latvijas Universitātes pētnieki – demogrāfijas speciālisti. Pētījumu vada Dr.sc.soc. Inta Mieriņa, LU socioloģijas tenūrprofesore un vadošā pētniece.

Kāds ir pētījuma mērķis?

Pētījums palīdzēs labāk izprast iedzīvotāju priekšstatus par ģimeni, gaidām un priekšnosacījumiem tās veidošanai, par savstarpējām un paaudžu attiecībām un faktoriem, kas ietekmē cilvēku lēmumus dažādos dzīves posmos. Pētījuma gaitā tiks iegūti augstas kvalitātes dati par Latvijas sabiedrību, kurus varēs ne tikai salīdzināt ar citām valstīm, bet arī sekot līdzi izmaiņām laika gaitā. Pētījuma rezultāti palīdzēs veidot mērķētu atbalsta politiku ģimenēm, kā arī rast efektīvākus nacionāla un vietēja līmeņa risinājumus demogrāfijas uzlabošanai, emigrācijas un augsta nabadzības riska mazināšanai.

Kāpēc mani lūdz piedalīties?

Pētījumā piedalās Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 59 gadiem, neatkarīgi no dzimuma, izglītības līmeņa, dzīvesvietas, pilsonības, tautības vai dzimtās valodas. Aptauja notiek interneta vidē. Jūsu mājsaimniecība tika atlasīta atbilstoši nejaušas izlases principiem no Valsts Zemes dienesta datubāzēm. Pētījumā Latvijā paredzēta 7000 respondentu dalība, kas ļaus iegūt vispārināmus datus par Latvijas sabiedrību kopumā. Rūpējoties par izlases precizitāti, mēs lūdzam anketu aizpildīt tam mājsaimniecības/ģimenes loceklim, kuram ir tuvākā dzimšanas diena (nākamā pēc kalendāra). Ņemot vērā, ka katrs atlasītais cilvēks ir unikāls un neaizstājams, Jūsu dalība pētījumā ir ļoti svarīga.

Ko man lūgs darīt, ja es piedalīšos?

Jūs tiksiet aicināti aizpildīt elektronisku aptaujas anketu internetā, pieslēdzoties tai no Latvijas Universitātes speciāli izveidotās mājaslapas. Anketā tiks uzdoti jautājumi par tematiem, kas saistīti ar projekta mērķiem. Anketas aizpildīšana varētu aizņemt vidēji 45 minūtes.

Kas īsteno pētījumu un veic datu apstrādi?

Projektu vada Latvijas Universitāte (LU), kas veic un uzrauga datu iegūšanu un izmantošanu. Vispārējās datu aizsardzības regulas izpratnē LU ir datu pārzinis, kas nodrošina pētījuma datu vākšanu Latvijā. Par pētnieciska projekta veikšanu ir atbildīga LU Ekonomikas un sociālo zinātņu fakultāte. Datu apstrādātājs ir Nīderlandes Starpdisciplinārais Demogrāfijas institūts, kurā darbojas *Generations and Gender Programme* pētījuma centrālā koordinējošā grupa. Datu apstrādātājs apstrādā respondentu atbildes uz anketas jautājumiem (bez adresēm, tālrunu numuriem u.tml.) un veic atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai aizsargātu depersonalizētus datus no pazaudēšanas un jebkādas nelikumīgas apstrādes, tostarp, bet ne tikai: depersonalizētu datu bojājumiem vai

pazaudēšanas; neatļautas depersonalizētu datu mainīšanas; depersonalizētu datu nonākšanas nepiederošo personu rīcībā.

Kas notiks ar iegūtajiem datiem?

Visa sniegtā informācija tiks izmantota tikai pētnieciskiem nolūkiem. Jebkura personīgā informācija, kuru Jūs brīvprātīgi nododat Latvijas Universitātei, tiks apstrādāta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti, un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula).

Kādi drošības pasākumi tiek īstenoti, lai sargātu personu datus?

LU īsteno virkni organizatorisku un tehnisku drošības pasākumu, lai sargātu aptaujas datus no nesankcionētas piekļuves vai neatbilstošas izmantošanas.

Mēs izmantojam pseidonimizāciju, proti, aizstājam kontaktinformāciju (ja tādu esat sniedzis/usi) ar nejauši ģenerētiem ciparu kodiem, lai atkārtotas aptaujas gadījumā apkopotā veidā analizētu cilvēku viedokļu izmaiņas laikā. Pseidonimizācija tiek veikta LU uzreiz pēc aptaujas noslēguma un pirms datu nodošanas pētniekiem. Jebkurai turpmākai analīzei pētniekiem ir pieejami tikai pseidonimizētie dati.

Tāpat mēs veicam īpašu visu atbilžu apstrādi – kodēšanu, – lai ļoti specifiskas atbildes neļautu identificēt konkrētu respondentu kopējos datus. Piemēram, ja Jūs ierakstāt profesijas nosaukumu, tas tiks kodēts saskaņā ar vispārīgu klasifikatoru. Vai arī, ja atzīmējat kādu ļoti retu dzimšanas valsti, tā tiks kodēta vienā grupā ar citām reti minētām valstīm.

Pētījuma ziņojumos un publikācijās informācija tiks aprakstīta tikai apkopotā veidā; viena respondenta atbildes uz aptaujas jautājumiem nekad netiek analizētas atsevišķi no pārējo respondentu atbildēm.

Mēs uzglabājam aptaujas datus LU pārvaldībā esošās datorsistēmās, kas ir drošas, atrodas Eiropas Savienībā, un izmantojam šifrēšanu. LU datorsistēmas ir aizsargātas ar paroli un datiem būs noteikta ierobežota piekļuve, kura būs tikai autorizētiem pētniekiem.

Anketēšanas laikā sniegtās atbildes tiks glabātas atsevišķi no informācijas par respondentiem, tās netiks nodotas plašsaziņas līdzekļiem vai kādai iestādei.

Kad notiks datu apstrāde un cik ilgi dati tiks glabāti?

Saskaņā ar Vispārējo datu aizsardzības regulu (VDAR) mums ir pienākums Jūs informēt par to, kāds juridiskais pamats tiek piemērots, lai mēs varētu izmantot Jūsu aptaujā sniegto informāciju. Tātad,

- apstrāde ir nepieciešama, lai izpildītu uzdevumu, kas ir veikts sabiedrības interesēs, balstoties uz personas datu apstrādātājam piešķirtajām oficiālajām pilnvarām;
- apstrāde ir nepieciešama arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniski pētnieciskos, vēstures izpētes vai statistikas nolūkos.

LU sāk datu apstrādi 2025. gada novembrī. Anonimizēti un pseidonimizēti dati tiks glabāti pētniecības vajadzībām bez laika ierobežojuma.

Jūsu sniegtā kontaktinformācija tiks glabāta šifrētā veidā un nošķirti no aptaujas datiem. Tā tiks dzēsta uzreiz pēc projekta beigām.

Vai tiks ievērots mans privātums?

Nemot vērā, ka anketēšana notiek attālināti (Internetā), neviens nezina pētījuma dalībnieku identitāti. Publicējamais datums nebūs Jūsu vārds, adrese vai citas informācijas, kas ļautu Jūs atpazīt. Jebkura informācija aizpildītajās anketās, kas varētu palīdzēt identificēt dalībnieku, tiks dzēsta pirms aptaujas datu oficiālās publicēšanas.

Kas notiks, ja es pārdomāšu piedalīties?

Piedalīšanās pētījumā ir pilnīgi brīvprātīga. Jūs jebkurā brīdī varat izstāties no dalības pētījumā, pat pēc tā sākšanas, un Jūs varat atsaukt savu piekrišanu, nenorādot iemeslu.

Jums ir tiesības: piekļūt saviem personas datiem; pieprasīt kļūdu labošanu personas datos; pieprasīt savu personas datu dzēšanu; pieprasīt ierobežot savu personas datu apstrādi, t.i., lūgt apturēt apstrādi, kamēr tiek pārbaudīta datu precizitāte; iebilst pret savu personas datu apstrādi.

Vai saņemšu atlīdzību par piedalīšanos pētījumā?

Respondenti, kuri būs pilnībā aizpildījuši anketu, vēstulē uz savu adresi saņems dāvanu karti 12 EUR vērtībā vienā no izplatītākajiem pārtikas un saimniecības preču veikalu tīkliem Latvijā.

Vai pētījuma rezultāti tiks publicēti?

Anonimizēti un pseidonimizēti aptaujas dati var tikt padarīti pieejami trešajām pusēm zinātniski-pētnieciskajam darbam, lai sekmētu zināšanu attīstību par mūsdienu sabiedrību. Jebkuros turpmākajos pētījumos, kas izmantos šīs aptaujas datus, būs jāievēro datu apstrādes un drošības prasības, kas nav vājākas par šeit aprakstītajām.

Pētījuma rezultāti tiks publicēti akadēmiskos žurnālos un grāmatās, taču tikai apkopotā veidā. Pētījuma rezultāti var tikt izmantoti politiskās rekomendācijās, kas tiks publicētas politikas dokumentu formā. Dalībnieki varēs sekot līdzi pētījuma rezultātiem projekta mājaslapā: ggs.lu.lv/par-petijumu/petijums/

Kādi ir riski, piedaloties pētījumā?

Iesaistoties šajā pētījumā, riski ir minimāli. Tie var būt saistīti ar kāda jautājuma neveiklu formulējumu. Daži jautājumi var šķist personiski un sensitīvi (jutīgi), taču atbildes uz tiem nekad netiks saistīti ar Jūsu personu.

Kas ir pārbaudījis pētniecības projektu?

Projektu pārbaudīja LU Humanitāro un sociālo zinātņu pētījumu Ētikas komiteja.

Sīkāka informācija par projektu: inta.mierina@lu.lv

Ko darīt neparedzamu apstākļu vai problēmu gadījumā?

Ja ir kādi jautājumi saistībā ar šo pētījumu, kurus vēlaties apspriest ar pētnieku, pirmais solis ir sazināties ar pētījuma vadības komandu Latvijā pa e-pastu: ggs@lu.lv vai telefonu +371 28675748.

Otrais solis, ja atbilde Jūs neapmierina vai kavējas, sazināties ar LU datu aizsardzības speciālistu, nosūtot e-pastu uz ginta.eglite@lu.lv

Jums ir arī tiesības iesniegt pieprasījumu uzraudzības iestādei: Datu valsts inspekcija, Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, pasts@dvi.gov.lv, +371 67223131.